Dosarul nr. 2-752/24
(nr. electronic 2-24084466-28-2-30072024)

HOTĂRÂRE
În numele Legii

12 martie 2025 mun. Edineț

Judecătoria Edineț, sediul Central
în componență:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Toma Alexandru
Grefier Burlac Corina

examinând în ședință de judecată publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Botnaru Mircea împotriva lui Vovc Vasili cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune,

a constatat:

Argumentele participanților la proces:

La data de 30 iulie 2024, Botnaru Mircea, prin intermediul reprezentantului său, Baban Nicolae a depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată împotriva lui Vovc Vasili cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, inculpatul Vovc Vasili Piotr în perioada anilor 2010-2015, deținând pe teritoriul ÎI „Lilia”, cu sediul pe str. ***** din orașul Edineț și folosind în baza unei convenții verbale, tehnica agricolă ce aparține lui Botnaru Mircea Gheorghe, și anume combina marca *****, cu numărul de înmatriculare *****, două pluguri marca *****, boroană cu discuri marca *****, boroană cu discuri marca *****, mașină pentru răsădit plantații de marcă/model necunoscut și cultivator marca *****, acționând prin intenție directă, prin abuz de încredere și din interes material, urmărind scop de cupiditate de pe urma realizării tehnicii agricole anterior specificate, prin inducerea și menținerea posesorului legal în eroare, sub pretextul că tehnica va fi utilizată exclusiv pentru prelucrarea terenurilor în comun dar de la bun început neavând intenția să-și onoreze obligațiunile asumate, manifestând pe parcursul anilor calendaristici un comportament dolosiv și viclean, a înstrăinat ilegal, fără acordul proprietarului de drept, prin metode și către persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, inventarul agricol în cauză, apreciat de către victimă în sumă totală de 100 000 (una sută mii) lei cu însușirea în interes personal a contravalorii mărfurilor

realizate și cu pricinuirea unei daune considerabile în valoarea indicată. Acțiunile lui, fiind calificate conform art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Afirmă că, prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 28 iunie 2023, s-a hotărât „Se recunoaște vinovat Vovc Vasili Piotr în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, și se încetează procesul penal din motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal."

Indică că, prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 decembrie 2023 s-a decis „Admite apelul declarat de avocatul Gabriela Moldovan în interesele inculpatului Vovc Vasili împotriva sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 28.06.2023, cu casarea parțială a sentinței, din alte motive decât cele invocate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează. Vovc Vasili Piotr constatat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, se liberează de pedeapsă în temeiul expirării termenului de prescripție prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal. În rest se mențin dispozițiile instanței de fond."

Comunică că, prima instanță n-a încasat paguba materială şi morală motivând că: „... privind încasarea prejudiciului, instanţa notează că în conformitate cu art. 219 alin (1) Cod de procedură penală, acţiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanţei de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Totodată, potrivit art. 221 alin. (1) -(3) Cod procedură penală, acţiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părţii civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătoreşti. Acţiunea civilă se intentează faţă de bănuit, învinuit, inculpat, faţă de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau faţă de persoana care poate fi responsabilă de acţiunile învinuitului, inculpatului. În cererea de intentare a acţiunii civile se arată cauza penală în procedura căreia urmează să fie intentată acţiunea civilă, cine şi către cine intentează acţiunea, valoarea acţiunii şi cerinţa de despăgubire. Dacă este necesar, partea civilă îşi poate concretiza pretenţiile.

Acțiunea civilă la caz nu a fost înaintată, conform rigorilor art. 219 - art. 221 CPP al RM, or, în cadrul urmăririi penale pătimitul Mircea Botnaru doar a solicitat să fie recunoscut în calitate de parte civilă cu suma prejudiciului de 100 000 lei daună materială și 100 000 daună morală, iar în final solicitând încasarea de la făptuitorii crimei a prejudiciului material și moral în sumă de 100 000 lei, fără însă a înainta acțiunea civilă conform rigorilor sus-citate.

Evidențiază că, urmare a acțiunilor lui Vovc Vasili i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 100 000 lei, ce constituie costul bunurilor materiale.

Totodată, prin acțiunile sale, Vovc Vasili i-a cauzat și un prejudiciu moral exprimat prin cauzarea suferințelor psihice manifestate prin suportarea rolului de victimă în societate, sentimente de frustrare (hărțuială), stres din cauza desfășurării procesului penal, etc. astfel, toate aceste le apreciază la suma de 100 000 (una sută mii) lei.

Reclamantul își întemeiază pretențiile pe prevederile art. 19, art. 20, art. 21, art. 776, art. 1998 Codul civil, solicită admiterea acțiunii, încasarea de la Vovc Vasili în beneficiul său a prejudiciului material cauzat în sumă de 100 000 (una sută mii) lei, prejudiciului moral în sumă de 100 000 (una sută mii) lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 lei.

Poziția participanților la proces în cadrul ședinței de judecată:

Reclamantul Botnaru Mircea în cadrul ședinței de judecată a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată pe motivele de fapt și de drept invocate, cu dispunerea încasării de la Vovc Vasili în beneficiul său a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 100 000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei. Totodată a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată.

Reprezentantul reclamantului, avocatul Baban Nicolae, în ședința de judecată a susținut cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea integrală a acesteia. Toate temeiurile de fapt și de drept fiind expuse în cererea de chemare în judecată depusă. Solicită încasarea de la pârâtul Vovc Vasili în beneficiul reclamantului Botnaru Mircea a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 100 000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei. Totodată a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată formate din cheltuielile privind achitarea taxei de timbru în sumă de 200 lei precum și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei.

În cadrul ședinței de judecată, reprezentantul pârâtului, avocatul Sandu Stela a solicitat respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată înaintată către Vovc Vasili privind încasarea prejudiciului material şi moral cauzat prin infracțiune și încasarea din contul lui Botnaru Mircea în beneficiul lui Vovc Vasili suma de 19 400 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. Suplimentar a explicat că în procesul penal în calitate de parte vătămată și parte civilă a fost recunoscut Botnaru Mircea, dar tehnica agricolă la care se face referire în sentință, nu i-a aparținut acestuia niciodată. Însăși din declarațiile lui Botnaru Mircea, rezultă că acestuia nu i-a aparținut niciun bun, toată tehnica a aparținut și a fost înregistrată pe SRL „Edicol Prim”, fapt ce denotă că nu a fost stabilită calitatea procesuală a reclamantului, reclamantul nu-i corespunzător. Cererea de chemare în judecată a fost înaintată de reclamantul Botnaru Mircea în calitate de persoană fizică. Calitatea procesuală corectă a părții este un element esențial și strict necesar

în scopul respectării principiilor fundamentale ale unui proces civil, iar instanța din oficiu, nu este în drept să modifice statutul procesual al părților în proces. Botnaru Mircea, nu este în drept de a solicita careva prejudiciu material din considerentul că nu i-a aparținut niciun bun, nu a demonstrat că a avut dreptul de proprietate asupra bunurilor la care se face referire în sentință. Dreptul de proprietate este, conform Codului civil, dreptul unei persoane de a se bucura și dispune de un lucru în mod exclusiv și absolut, însă în limitele determinate de lege. Nu a fost prezentat niciun certificat de înmatriculare referitor la aceste bunuri. Certificatul de înmatriculare reprezintă un document oficial de stat care confirmă înmatricularea vehiculului și permite titularului acestuia exploatarea vehiculului, inclusiv și în traficul internațional. Totodată, prin certificatul de înmatriculare se probează dreptul de proprietate asupra bunului mobil. Nu a fost prezentată informație de la Departamentul înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto, de la Registrul de stat al vehiculelor din cadrul Agenției Servicii Publice. Registrul de stat al vehiculelor (RSV) - reprezintă un sistem informațional automatizat unic ce conține informația tehnică, economică și juridică privind mijloacele transportului auto, tractoare, mașini și mecanisme speciale de construcții rutiere, de ameliorare și agricole, remorci pentru acestea, nave ale flotei maritime (în continuare - mijloace de transport), agregate staționare și mobile, care funcționează în baza motoarelor cu ardere internă și alte agregate numerotate (în continuare - mijloace de transport), precum și despre deținătorii acestora. În cadrul dosarului penal, a fost anexată doar informația cartela transportului eliberată de ASP a tractorului de pneuri, marca *****, proprietar fiind indicat SRL „Edicol Prim”. Prin urmare, Botnaru Mircea, nu a prezentat niciun act ce ar demonstra că el este proprietar al tehnicii agricole indicată în sentință. Odată ce Botnaru Mircea indică că o parte din bunuri aparțin persoanei juridice și o parte lui, trebuia să prezinte o confirmare a acestor fapte. Având în vedere că inventarul agricol indicat în sentinţă a aparţinut SRL „Edicol Prim”, consideră că avocatul Baban Nicolae, nu a fost împuternicit de persoana corespunzătoare pentru înainta cererea de chemare în judecată, mandatul avocatului, anexat la materialele cauzei fiind semnat de Botnaru Mircea. Din aceste considerente, avocatul Baban Nicolae, nu a fost în drept de a înainta cerere de chemare în judecată.

Pârâtul Vovc Vasili, citat legal, în ședința de judecată nu s-a prezentat, însă ținând cont de prezența în cadrul ședinței de judecată a reprezentantului acestuia, avocatului Sandu Stela, instanța a dispus examinarea cauzei în absența pârâtului.

Aprecierea instanței de judecată:

Audiind explicațiile participanților la proces, cercetând materialele dosarului instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite parțial acțiunea înaintată de Botnaru Mircea împotriva lui Vovc Vasili cu privire la încasarea

prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, din următoarele considerente.

Articolul 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prevede că, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile şi obiecțiile părților, precum și altor circumstanței importante pentru justa soluţionare a cauzei.

Conform rigorilor art. 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În corespundere cu prevederile art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Conform art. 122 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Conform art. 123 alin. (3) Cod de procedură civilă, sentinţa pronunţată de instanţa judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanţa chemată să se pronunţe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunţat sentinţa numai dacă aceste acte au avut loc şi numai în măsura în care au fost săvîrşite de persoana în cauză

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

În temeiul art. 240 alin.(1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

Conform art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Cu referire la solicitarea reclamantului privind încasarea prejudiciului material:

Instanța de judecată a constatat că, la data de 28 iunie 2023, de către Judecătoria Edineț, sediul Central a fost emisă sentința cu nr. 1-117/22 nr. PIGD 1-22064331-28-1-10052022, prin care s-a constatat că, „inculpatul Vovc Vasili Piotr în perioada anilor 2010-2015, deținând, pe teritoriul Î.I. „Lilia", cu sediul pe str. ***** din orașul Edineț și folosind în baza unei convenții verbale, tehnica agricolă ce aparține lui Botnaru Mircea Gheorghe, și anume combina marca *****, cu numărul de înmatriculare *****, două pluguri marca *****, boroană cu discuri marca *****, boroană cu discuri marca *****, mașină pentru răsădit plantații de marcă/model necunoscut și cultivator marca *****, acționând prin intenție directă, prin abuz de încredere și din interes material, urmărind scop de cupiditate de pe urma realizării tehnicii agricole anterior specificate, prin inducerea și menținerea posesorului legal în eroare, sub pretextul că tehnica va fi utilizată exclusiv pentru prelucrarea terenurilor în comun dar de la bun început neavând intenția să-și onoreze obligațiunile asumate, manifestând pe parcursul anilor calendaristici un comportament dolosiv și viclean, a înstrăinat ilegal, fără acordul proprietarului de drept, prin metode și către persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, inventarul agricol în cauză, apreciat de către victimă în sumă totală de 100 000 (una sută mii) lei cu însușirea în interes personal a contravalorii mărfurilor realizate și cu pricinuirea unei daune considerabile în valoarea indicată".

Potrivit sentinței menționate, Vovc Vasili a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) CP al RM , și s-a încetat procesul penal din motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală în temeiul art. 60 alin. (1) lit. b) CP al RM (f. d. 6-16).

În ședința de judecată din materialul probator prezentat, s-a stabilit că, Vovc Vasili nefiind de acord cu sentința emisă de către prima instanță, a atacat-o cu apel.

Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 decembrie 2023, s-a admis apelul declarat de avocatul Gabriela Moldovan în interesele inculpatului Vovc Vasili împotriva sentinței Judecătoriei Edineț, sediul Central din 28.06.2023, cu casarea parțială a sentinței, din alte motive decât cele invocate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează, Vovc Vasili Piotr constatat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, se liberează de pedeapsă în temeiul

expirării termenului de prescripție prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal. În rest se mențin dispozițiile instanței de fond (f. d. 17-31).

Conform art. 9 alin. (2) lit. f) din Codul civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane.

Reieșind din prevederile art. 16 alin. (1) lit. g) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

În temeiul art. 19 alin. (1)-(3) şi (5) din Codul civil, în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic). (5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situaţia în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Conform art. 20 alin. (1) şi (2) din Codul civil, dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârșită cu vinovăție sub forma intenţiei sau imprudenţei. Fapta este săvârșită cu intenţie dacă persoana care a săvîrşit-o îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau a admis, în mod conştient, survenirea acestor urmări.

Potrivit rigorilor art. 1998 alin. (1) din Codul civil, cel care acționează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Conform art. 2022 alin. (1) din Codul civil, se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecinţa faptei acelei persoane ori consecinţa izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

În conformitate cu prevederile art. 2025 alin. (1)-(3) din Codul civil, repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situaţiei anterioare (transmiterea unui bun de acelaşi gen şi de aceeaşi calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putinţă ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părţilor sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărîre judecătorească. În cazul deteriorării unui bun, despăgubirea va fi egală cu pierderea valorii bunului şi nu a costului reparaţiei dacă costul reparaţiei depăşeşte

disproporţionat pierderea valorii. Această regulă se aplică animalelor doar dacă aceasta este oportună, având în vedere scopul pentru care animalul este ţinut. Despăgubirea se stabileşte sub forma unei sume globale sau, dacă prejudiciul are caracter continuu, sub forma unei prestaţii periodice. În cazul în care se stabileşte o despăgubire sub forma prestaţiei periodice, debitorul poate fi obligat la constituirea unei garanţii.

Temeiul răspunderii delictuale este componența delictului civil. Componenta delictului civil constituie o totalitate de elemente esențiale formulate de legiuitor ca necesare si suficiente pentru angajarea răspunderii delictuale. Componenta delictului civil include următoarele elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre fapta si prejudiciu si vinovăția. Acestea sunt condițiile generale necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale. Lipsa unei condiții, potrivit regulii generate, exclude răspunderea delictuala, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege când răspunderea delictuala se poate angaja și în lipsa unor condiții. Dacă legea modifică sau restrânge cercul condițiilor necesare pentru angajarea răspunderii delictuale, suntem în prezenta unor condiții speciale.

Pentru angajarea răspunderii delictuale este necesară, potrivit regulii generale, vinovăția autorului faptei ilicite. În materia răspunderii delictuale forma și gradul vinovăției autorului faptei ilicite nu prezintă importanță pentru determinarea cuantumului despăgubirii, fiind aplicabil principiul reparării integrale a daunei.

Prin săvârșirea unei infracțiuni și implicit, prin încălcarea unor dispoziții penale se naște dreptul persoanei vătămate de a cere intervenția organelor competente pentru restabilirea ordinii de drept încălcate, creându-se astfel cadrul necesar inițierii unui proces în care se valorifica dreptul persoanei vătămate, ceea ce include despăgubirea acesteia. Prin lege dreptul de pedepsire a celor vinovați de comiterea unei infracțiuni a fost încredințat statului, care intervine prin organele judiciare să restabilească ordinea de drept încălcată și să tragă la răspundere pe cel vinovat. Mijlocul legal prin care conflictul de drept este adus în fața justiției este acțiunea în justiție.

Instanța de judecată reține că, vinovăția lui Vovc Vasili în cauzarea prejudiciului material este stabilită prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 28 iunie 2023 și decizia Curții de Apel Bălți din 13 decembrie 2023.

Mai mult, instanța ține să menționeze că, potrivit ordonanțelor organului de urmărire penală din 28 februarie 2022, Botnaru Mircea a fost recunoscut în calitate de parte vătămată și parte civilă în cauza penală de învinuire a lui Vovc Vasili.

Totodată, instanța ține să menționeze că, în cadrul cauzei penale de învinuire a lui Vovc Vasili în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal nu a fost soluționată acțiunea civilă, explicându-i-se reclamantului

Botnaru Mircea, dreptul său de a înainta acțiunea civilă în ordinea procedurii civile.

Conform art. 221 alin. (5) Cod de procedura penală al RM, persoana care nu a intentat acţiunea civilă în cadrul procesului penal are dreptul de a intenta o asemenea acţiune în ordinea procedurii civile. Dacă acţiunea civilă intentată la instanţa civilă a fost respinsă, reclamantul nu are dreptul de a intenta aceeaşi acţiune în cadrul procesului penal. Dacă acţiunea civilă a fost respinsă în cadrul procesului penal, reclamantul nu are dreptul să intenteze aceeaşi acţiune în ordinea procedurii civile.

Astfel, având în vedere că, pârâtul a săvârșit fapta ce constituie infracțiune și a acționat în mod ilegal față de reclamant, instanța reține că, sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii civile delictuale. În acest context, instanța a constatat existența faptei ilicite comisă cu vinovăție de către pârât, iar în urma acesteia a fost produs un prejudiciu reclamantului, astfel existând o legătură cauzală dintre faptele comise de către pârâtul Vovc Vasili, fiind stabilit cu valoare de lucru judecat, faptul ca Vovc Vasili este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal și că inculpatul acționând prin intenție directă, prin abuz de încredere și interes material, urmărind scop de cupiditate de pe urma realizării tehnicii agricole anterior specificate, prin inducerea și menținerea posesorului legal în eroare și din interes material, sub pretextul că tehnica agricolă va fi utilizată exclusiv pentru prelucrarea terenurilor în comun dar de la bun început neavând intenția să-și onoreze obligațiunile asumate, manifestând pe parcursul anilor calendaristici un comportament dolosiv și viclean, a înstrăinat ilegal, fără acordul proprietarului de drept, prin metode și către persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, inventarul agricol în cauză, apreciat de către victimă în suma totală de 100 000 lei cu însușirea în interesul personal a contravalorii mărfurilor realizate și cu pricinuirea unei daune considerabile în valoarea indicată (f. d. 30), care urmează a fi suportat de pârâtul Vovc Vasili.

Or, prejudiciul suportat de către reclamant își are originea directă cu fapta ilicită comisă de către pârâtul Vovc Vasili, care prin acțiunile sale infracționale și prin comportamentul său dolosiv și viclean a cauzat reclamantului prejudiciul material în sumă de 100 000 lei.

Prin urmare, instanța constată că, reclamantul este îndreptățit să solicite repararea acestui prejudiciu material în mărime de 100 000 lei.

În speța *Ernst si alții vs Belgia,* CtEDO a statuat, în principiu, ca „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în

procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit” .

Cu referire la solicitarea reclamantului privind încasarea prejudiciului moral:

Reieșind din prevederile art. 2036 alin. (1) şi (2) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 2037 alin. (1) şi (2) din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

Instanța menționează că, toate raporturile juridice ce vizează repararea unui prejudiciu cauzat printr-o faptă ilicită intră sub incidența dispozițiilor art. 1998 din Codul civil, în măsura în care nu există o reglementare specială aplicabilă unor forme particulare de răspundere delictuală. În contrast cu răspunderea contractuală, care presupune nerespectarea unei obligații asumate expres prin contract, răspunderea delictuală intervine ca urmare a încălcării unei obligații legale generale, opozabile tuturor, și anume obligația de a nu aduce atingere drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane prin săvârșirea unor fapte ilicite.

În speță, reclamantul a solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a prejudiciului moral cauzat în mărime de 100 000 lei.

Având în vedere că, persoana care a cauzat prejudiciul are obligația de a repara prejudiciul moral suferit de reclamant, instanța apreciază că, pretențiile formulate de către Botnaru Mircea împotriva lui Vovc Vasili sunt parțial întemeiate.

Instanța precizează că, prejudiciul moral reprezintă ansamblul suferințelor de natură psihică și/sau fizică, provocate prin fapte active sau omisive, care aduc atingere valorilor nepatrimoniale ale unei persoane. Manifestările concrete ale prejudiciului moral se reflectă în consecințele directe resimțite de persoana vătămată ca urmare a prejudiciului suferit.

Respectiv, orice persoană care susține că, a suferit un prejudiciu are dreptul de a-și estima dauna suferită. Totuși, doar instanța de judecată are competența

legală de a stabili cuantumul despăgubirii pentru prejudiciul moral, în temeiul principiului reparării rezonabile. La evaluarea acestuia, instanța ține cont de circumstanțele specifice ale cauzei, de particularitățile persoanei vătămate și ale autorului faptei, precum și de durata și intensitatea efectelor produse asupra victimei. De asemenea, instanța ia în considerare contextul în care prejudiciul a fost cauzat și impactul acestuia asupra valorilor nepatrimoniale ale reclamantului.

De altfel, legea materială indică că, mărimea prejudiciului moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice cauzate persoanei, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această compensarea poate aduce satisfacţie persoanei vătămate.

Instanța reține că, potrivit principiilor generale de drept, unul dintre criteriile orientative esențiale în stabilirea cuantumului acestui tip de prejudiciu este criteriul echității. Acest principiu implică faptul că, despăgubirea acordată trebuie să reflecte o reparație justă, integrală și proporțională cu gravitatea suferinței cauzate, fără a se transforma într-un beneficiu nejustificat pentru partea vătămată sau într-o sancțiune excesivă pentru partea responsabilă.

În temeiul dispozițiilor Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, instanța are obligația de a asigura părții vătămate o satisfacție echitabilă în cazul constatării pentru prejudiciul moral suferit, ceea ce presupune recunoașterea și compensarea adecvată a suferințelor nepatrimoniale (de natură psihică, emoțională sau fizică). Această satisfacție echitabilă nu are doar un rol compensatoriu, ci reflectă și o formă de restabilire simbolică a demnității persoanei vătămate.

Astfel, la stabilirea cuantumului despăgubirii morale, instanța trebuie să țină cont de ansamblul circumstanțelor cauzei, natura și intensitatea suferințelor reclamantului, durata efectelor negative resimțite, comportamentul autorului faptei, gradul de culpă, precum și situația personală și economică a părților. Despăgubirile trebuie să fie suficiente pentru a compensa efectiv prejudiciul suferit, dar totodată să nu depășească limitele rezonabilului, păstrându-se un echilibru între interesele părții vătămate și cele ale părții obligate la plată.

În cadrul examinării cauzei în fond instanța de judecată a stabilit că, prin acțiunile pârâtului Vovc Vasili, ultimul i-a cauzat reclamantului Botnaru Mircea o pagubă morală, exprimată prin suferințe de ordin psihic. În acest context se menționează că, prin acțiunile sale ilegale, Vovc Vasili i-a cauzat un prejudiciu moral cauzat prin suportarea rolului de victimă în societate, sentimente de frustrare și stres din cauza desfășurării procesului penal. Această situație i-a generat un disconfort psihologic semnificativ.

Corespunzător, instanţa ţinând cont de necesitatea acordării unei compensaţii echitabile şi rezonabile în raport cu suferinţele invocate, de gravitatea

faptei pârâtului şi de impactul pe care l-a avut această faptă pentru partea reclamantă, de suferințele acestuia în urma săvârșirii faptei prejudiciabile, precum şi că prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său, concluzionează că, în urma săvârșirii infracțiunii lui Botnaru Mircea i-a fost cauzat inevitabil un prejudiciu moral manifestat prin sentimente de stres, nelinişte, perturbare a vieţii, disconfort şi îngrijorare, astfel, instanţa va încasa din contul lui Vovc Vasili în beneficiul lui Botnaru Mircea, prejudiciului moral în valoare de 10 000 lei. La aprecierea cuantumului prejudiciului moral, instanța a ținut cont de circumstanțele cauzei, precum și de personalitatea pârâtului, considerând ca fiind exagerată dauna morală solicitată de către reclamant în mărime de 100 000 lei.

Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată:

Reieșind din prevederile art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu art. 85 alin. (1) din Codul de procedură civilă, scutirile de taxa de stat şi/sau de taxa de timbru sunt prevăzute de pct.1 din anexa nr.2 la Legea taxei de stat nr.213/2023 şi se aplică în modul prevăzut de alin.(4) din prezentul articol.

Conform pct. 1.1.4 din anexa nr.2 al Legii taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023, se scutesc de taxa de stat în instanțele de judecată reclamanții în acţiunile privind repararea prejudiciului material şi/sau moral cauzat prin infracţiune şi/sau contravenţie.

Potrivit art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată. În acest caz, taxa de timbru se încasează în contul instanţei judecătoreşti de la pârât, dacă pârâtul nu este scutit de plata acesteia.

În corespundere cu prevederile art. 87 alin. (1) lit. k) din Codul de procedură civilă, valoarea acțiunii se determină din valoarea fiecărei pretenții aparte – în acțiunile care constau din mai multe pretenții de sine stătătoare.

Prin urmare, reieșind din faptul că instanța a admis parțial cererea de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material și moral, instanța urmează să admită și cerința reclamantului privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Cercetând actele anexate la cererea de chemare în judecată, instanța a reținut că la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul Botnaru Mircea a achitat taxa de timbru în sumă de 200 lei, ce se confirmă prin bonul de plată anexat la f. d. 34. Reieșind din faptele expuse, instanța consideră necesară încasarea din contul pârâtului Vovc Vasili în beneficiul reclamantului Botnaru Mircea cheluielile privind taxa de timbru în sumă de 200 lei.

Conform art. 96 alin. (1)-(1[1]) din Codul de procedură civilă, (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. (1[1]) Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Din materialele cauzei rezultă că, reclamantul a fost reprezentat de către avocatul Baban Nicolae (f. d. 32), iar conform bonului de plată Seria EP nr. 439754 din 15 iunie 2024 (f. d. 33), pentru asistență juridică, reclamantul a achitat avocatului Baban Nicolae suma de 5 000 lei, sumă care urmează a fi compensată de către pârâtul Vovc Vasili.

Conform pct.1.1.3 din anexa nr.1 al Legii taxei de stat, pentru cererile de chemare în judecată privind litigiile cu caracter patrimonial, pentru cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil, dacă valoarea acţiunii este de 50001–1500000 lei - 2050 lei + 3% din valoarea acţiunii care depăşeşte 50001 lei.

Potrivit pct. 1.9 din anexa nr.1 al Legii taxei de stat, pentru cererile de chemare în judecată cu caracter nepatrimonial, taxa de stat constituie 250 lei.

Prin urmare, aplicând formula de calcul prevăzută de Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023, instanța va încasa din contul pârâtului Vovc Vasili taxa de stat în beneficiul statului în mărime de 3799,97 lei (100 000 lei – 50 001 lei = 49 999 lei * 3% = 1499,97 lei + 2 050 lei = 3549,97 lei + 250 lei = 3799,97 lei, or, la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a fost scutit de la plata acesteia.

În conformitate cu art. 94, art. 96, art. 98, art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

hotărăște:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Botnaru Mircea împotriva lui Vovc Vasili cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

Se încasează de la Vovc Vasili, c/p *****, născut la *****, domiciliat în *****, str. ***** în beneficiul lui Botnaru Mircea, c/p *****, născut la *****, domiciliat în satul *****, suma de 100 000 lei (una sută mii lei) cu titlu de prejudiciul material, suma de 10 000 lei (zece mii lei) cu titlu de prejudiciul moral și cheltuielile de judecată formate din plata taxei de timbru în sumă de 200 lei (două sute lei) și cheltuielile privind acordarea asistenței juridice în sumă de 5 000 lei (cinci mii lei).

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca fiind neîntemeiată.

Se încasează de la Vovc Vasili, c/p *****, născută la *****, domiciliat în *****, str. *****, în beneficiul statului, suma de 3 799,97 lei (trei mii șapte sute nouăzeci și nouă lei, 97 bani) cu titlu de taxă de stat de la plata căreia reclamantul a fost scutit la depunerea acțiunii prin efectul legii.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Nord în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Edineț, sediul Central.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul **Toma Alexandru**